Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Savska cesta 62

Poslovni broj: I Kž-rz-20/2025-5

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Maje Štampar Stipić, predsjednice vijeća te Marije Balenović, Sene Midžić Putigna, mr.sc. Zorislava Kaleba i Slavena Vidmara, članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Nevene Popović, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog Đ. A., zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 53/91., 39/92., 91/92., 31/93., 35/93., 108/95., 16/96. i 28/96. – dalje: OKZRH), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženog Đ. A. podnesenima protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 25. rujna 2025., broj K-Rz-2/2022., u sjednici vijeća održanoj 28. listopada 2026.

p r e s u d i o j e

Odbijaju se žalbe državnog odvjetnika i optuženog Đ. A. kao neosnovane te se potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Uvodno citiranom prvostupanjskom presudom optuženi Đ. A. proglašen je krivim zbog počinjenja krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz članka 120. stavka 1. u vezi s člankom 28. stavkom 2. OKZRH-a te je na temelju istog propisa osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina.

1.1. Na temelju članka 148. stavka 6. ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – Odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13. i 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 80/22. i 36/24. - dalje: ZKP/08.) u vezi s člankom 145. stavkom 2. točkama 1. do 6. ZKP/08., optuženi Đ. A. u cijelosti je oslobođen dužnosti snošenja troškova kaznenog postupka.

2. Protiv te presude žalbu je pravodobno podnio državni odvjetnik zbog odluke o kazni (članak 467. stavak 4. ZKP/08.) s prijedlogom da drugostupanjski sud pobijanu presudu preinači i optuženika osudi na kaznu zatvora u duljem trajanju.

2.1. Žalbu je pravodobno podnio i optuženi Đ. A., putem braniteljice Marije Grbavac, odvjetnice u Zagrebu, zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, te zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da drugostupanjski sud pobijanu presudu preinači i oslobodi optuženika, podredno da pobijanu presudu ukine i predmet uputi prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

2.2. Odgovori na žalbe nisu podneseni.

3. Spis je, sukladno članku 474. stavku 1. ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 80/22., 36/24., 72/25. i 13/26., dalje: ZKP), prije dostave sucu izvjestitelju bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

4. Žalbe državnog odvjetnika i optuženika nisu osnovane.

5. Optuženik u žalbi, kao osnovu pobijanja presude, ističe bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP-a, te istu u nastavku precizira samo citiranjem sadržaja te odredbe, dok sadržajno dovodi u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, smatrajući da u postupku nije dokazano da bi optuženik počinio terećeno kazneno na opisani način, pa će o tome biti riječi u okviru žalbene osnove zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

5.1. Nadalje, optuženik smatra da je počinjena i bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. ZKP-a, koju veže uz odbijanje dokaznog prijedloga obrane da se u postupku ispita svjedok Ž. S., jer da je prvostupanjski sud taj dokaz odbio "kao neprikladan s obzirom da nije poznata adresa sa koje bi se ovog svjedoka pozvalo", iako je neprikladan dokaz propisan člankom 421. stavkom 1. točkom 3. ZKP-a i da to nije "onaj svjedok kojemu nije poznata adresa", zanemarujući pri tome da u spisu postoji službena bilješka policije "…kako o adresi tog svjedoka, tako i o tome da postoje dvije osobe takvog imena…".

5.2. Međutim, suprotno tako navedenim žalbenim razlozima, na opisani način nije počinjena gore citirana bitna povreda. Naime, prvostupanjski sud je posve ispravno odbio taj dokazni prijedlog obrane i za isto dao posve suvislo i valjano obrazloženje sukladno članku 421. stavku 1. točki 3. ZKP-a da "…postoje razlozi za sumnju da se ovim dokazom bilo koja od odlučnih činjenica u ovom postupku ne bi mogla utvrditi….da je adresa boravišta predloženog svjedoka utvrđena temeljem izvješća Policijske postaje Glina, u mjestu R., …., …., dok nema podataka o adresi njegovog prebivališta, pa je poziv svjedoku upućen na naprijed navedenu adresu boravišta i vraćen sudu neuručen, s naznakom "preselio", dok braniteljica optuženika novu adresa svjedoka nije dostavila sudu, slijedom čega je vijeće ocijenilo ovakav dokazni prijedlog neprikladnim te ga je odbilo…" (točka 4.2. pobijane presude), a koje u cijelosti prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.

6. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske ispitujući pobijanu presudu na temelju članka 476. stavka 1. točaka 1. i 2. ZKP-a, nije utvrdio da bi bile počinjene bitne povrede odredaba kaznenog postupka, a niti povreda zakona na štetu optuženika, na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

7. Suprotno žalbenim navodima optuženog Đ. A., činjenično stanje (koje optuženik u žalbi u najvećoj mjeri isprepliće sa gore citiranim razlozima zbog bitnih povreda!!), potpuno je i pravilno utvrđeno. Zaključci suda prvog stupnja zasnovani na ocjeni vjerodostojnosti iskaza ispitanih osoba te na ocjeni svih ostalih izvedenih dokaza, logični su i zakoniti, pa su uslijed toga i zaključci suda o postojanju odlučnih činjenica utemeljeni na izvedenim dokazima.

8. Pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda da je optuženi A. bio zapovjednik voda …. u sklopu tadašnje Teritorijalne obrane G., a u sklopu oružanih formacija tzv. SAO Krajine te da je ta jedinica u studenom 1991. bila raspoređena u G. B. na privremeno okupiranom području tadašnje općine G. te da su optuženi Đ. A., kao zapovjednik, zapovjedništvo i dio pripadnika te jedinice bili smješteni u dijelu kuće na kbr. …, dok su u drugom dijelu te iste kuće boravili i civili hrvatske nacionalnosti S. i B. R., te da takva utvrđenja, kao nesporna proizlaze, kako iz obrane samog optuženika, koju je iznio pred Odjelom za ratne zločine Višeg suda u Beogradu 15. srpnja 2019., a tako i iz iskaza ispitanih svjedoka.

8.1. Isto tako, kao nesporne činjenice proizlaze i pravilna utvrđenja prvostupanjskog suda da su civili hrvatske nacionalnosti, otac i sin, S. i B. R. te još dvije osobe, ubijeni te da su ih ubili pripadnici naprijed navedene jedinice pod zapovjedništvom optuženika, pokojni R. J., N. B. i B. J., što proizlazi iz suglasnih iskaza svjedoka M. M., B. Č., V. B., R. P., a potvrđuje ih u svojoj obrani i optuženi Đ. A.

8.2. Slijedom prethodnog, ispravna je ocjena prvostupanjskog suda kako je obrana optuženog Đ. A. nevjerodostojna i usmjerena na otklanjanje kaznenopravne odgovornosti, kada tvrdi da je tek sutradan čuo za ubojstva civila i da su to napravili pripadnici njegovog voda J., B. i B. i da on nije znao, niti mogao znati da će se dogoditi zločin, pa ih nije mogao ni spriječiti.

8.3. Međutim, suprotno takvoj obrani, sam optuženik priznao je da su ti ljudi (J., B. i J.), koji su počinili ubojstva S. i B. R. te još dvije osobe, bili loši ljudi, ljudi sa sela, skloni piću i od njih se svašta moglo očekivati, posebno jer je bio rat, izvanredno stanje, opći kaos, da su tako pijani znali pucati okolo, da nije bilo reda i da su bili skloni pljački napuštene hrvatske imovine.

8.4. Stoga je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je optuženik znao za ubojstva i da nije ništa, kao zapovjednik, poduzeo da ih spriječi, jer upravo tako posve jasno proizlazi, kako iz iskaza svjedoka R. P., kojemu je optuženik ispričao, govoreći uzbuđenim glasom, da su "one budale pobile ljude", jer je izbila svađa oko traktora koji su htjeli uzeti, radi prijevoza pokradenih stvari, tako i iz iskaza svjedoka M. M., koji je opisao da je optuženi A. bio prisutan kada su R. odvedeni uz još dvije starije ženske osobe, jer je optuženik to vidio dok je bio je smješten u desnom dijelu kuće, ali da nije ništa poduzeo niti prije, niti poslije da se ti počinitelji kazne. Isto tako i svjedok B. Č. potvrdio je navedeno, dodajući da se optuženik tada nalazio u prizemlju kuće i morao je čuti i vidjeti kada se to odvođenje događalo, jer se sve odvijalo takoreći vrata do vrata i nemoguće je da to nije vidio te isto tako zna da optuženik nije poduzeo baš ništa protiv J., B. i B. da ih kazni, već je prešao preko toga, a moguće se i složio s time.

8.5. Dakle, pod zapovjedništvom optuženog Đ. A. ubijeni su civili i to radi otimanja imovine S. R., što posve jasno proizlazi iz suglasnih iskaza svjedoka B. Č., M. M., R. P., ali i iskaza V. B., M. Đ., D. Đ. i M. M., kako su pripadnici optuženikove jedinice, J., B. i B., iz kuće izveli sina i oca R., te još dvije starice (M. R. i A. D.) te ih ubili, u rovu nedaleko kuće, gdje su potom pokopani, a nakon čega je otuđena njihova imovina. Tako je svjedok M. M. opisao da je otišao na dopust kući i kada se vratio, oca i sina nije bilo u kući te da je od ljudi na položaju čuo da su ubijeni i zakopani zajedno s dvije starice u rovu između G. B. i D. D., a pričalo se da su ih ubili pripadnici voda iz O., koji su se prije toga napili B. J., N. B. i R. J., koji je potom vozio traktor, koji je prije bio u vlasništvu S. R.

9. Upravo zbog toga, pravilno je prvostupanjski sud, ocjenjujući vjerodostojnost i uvjerljivost iskaza gore spomenutih i ispitanih svjedoka, na koje se poziva prilikom utvrđivanja odlučnih činjenica, prihvatio iste kao uvjerljive, istinite i vjerodostojne, jer su isti iskazivali o svojim osobnim i neposrednim saznanjima i nisu imali niti jednog razloga neosnovano i lažno teretiti optuženika za nešto što on nije učinio i u čemu nije sudjelovao, a njihovi iskazi potkrijepljeni su i pročitanom i pregledanom materijalnom dokumentacijom te pronalaskom tijela žrtvi upravo na mjestu, kako su to opisali svjedoci. Zbog toga se njihovi iskazi, i po ocjeni drugostupanjskog suda, doista mogu vrednovati kao uvjerljivi, istiniti, objektivni i nepristrani, pri čemu vjerodostojnost iskaza ovih svjedoka žalbom optuženika ni na koji način nije dovedena u sumnju, pa je pravilno utvrđenje prvostupanjskog suda da je optuženi Đ. A. počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, na način opisan u izreci pobijane presude.

9.1. Optuženik kroz svoje žalbene razloge ističe i tzv. posrednu povredu kaznenog zakona, smatrajući da se u radnjama koje mu se stavljaju na teret ne ostvaruju bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, jer da je "…on o svemu obavijestio sebi nadređene…pa on nije ništa drugo ni mogao…niti imao ovlasti…" te da na strani optuženika nije utvrđeno da bi "…o tome išta prije znao…da se radi o ratnom razdoblju…u koje vrijeme je najnormalnija stvar hodati naoružan i pucati iz oružja…pa da bi to kod okrivljenika trebalo izazvati sumnju u eventualno njihovo nezakonito postupanje i da bi zbog toga kao stvarni i formalni zapovjednik trebao poduzeti prijeko potrebne radnje…".

9.2. Međutim, suprotno ovakvim tvrdnjama žalitelja, po ocjeni Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske, s potpunom izvjesnošću je utvrđeno da je optuženik bio upoznat s protuzakonitim aktivnostima koje su njegovi podčinjeni poduzimali prema civilnim žrtvama, pa iako je bio u mogućnosti, nije poduzeo ništa da se takvo protupravno postupanje njemu podčinjenih spriječi, odnosno, na adekvatan i efikasan način suzbije, to je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da se radi o osobi koja je formalno i faktično bila na zapovjednoj dužnosti. Za to utvrđenje formalne, ali i faktične mogućnosti zapovijedanja, sud prvog stupnja je izveo dokaze te je s potpunom sigurnošću i bez bilo kakve dvojbe, u odnosu na optuženika, utvrdio da je u inkriminiranom razdoblju raspolagao s efikasnim sredstvima, ne samo zapovijedanja, već i o tome gdje su smješteni, da se radi o kući civila hrvatske nacionalnosti, koje su potom njegovi vojnici odveli, ubili te oteli i njihovu imovinu.

9.3. Naime, kako je optuženik u vojnoj hijerarhiji bio nadređeni, kao takav, pravno je bio dužan nadzirati i spriječiti sebi podčinjene da postupaju protivno propisima i čine

zabranjene radnje, to drugim riječima znači da je isti, u smislu odredbe članka 28. OKZRH, propuštanjem tih činidbi koje je pravno bio dužan izvršiti i sam počinio to krivično djelo nečinjenjem. Naime, da je optuženik ispunio svoju obvezu i da je, kada je bio upoznat s činjenicom da njemu podređeni pripadnici piju, pucaju i otimaju imovinu i da je u okviru svojih ovlasti, kao vojni zapovjednik, poduzeo sve nužne i odgovarajuće radnje da se to spriječi ili suzbije, tada se predmetna protupravna postupanja, a pogotovo ubojstva, ne bi niti dogodila i u takvoj situaciji, neposredni izvršitelji nezakonitih radnji kojima se ostvaruju obilježja kriviičnog djela iz članka 120. stavka 1. OKZRH ne bi niti mogli, a niti smjeli postupati.

9.4. U tom pogledu na ovakvo pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje prvostupanjski je sud ispravno primijenio odredbe iz članka 120. stavka 1. i članka 28. OKZRH-a, jer je istim krivičnim zakonom to krivično djelo upravo označeno i propisano kao protupravno djelo protiv civilnog stanovništva počinjeno nečinjenjem. Pritom je potrebno istaći, da iako iz zakonskog opisa krivičnog djela iz članka 120. stavka 1. OKZRH direktno ne proizlazi da se ono može izvršiti i nečinjenjem ("Tko...naredi....ili tko počini..."), u konkretnom slučaju se ipak radi o tzv. zakonski nereguliranom nepravom kaznenom djelu nečinjenja, koje se kao takvo može izvršiti činjenjem, ali isto tako i nečinjenjem (komisivno-omisivni delikt).

9.5. Prema tome, pravilno je sud prvog stupnja djelo koje se optuženiku stavlja na teret, pravno označio kao krivično djelo iz članka 120. stavka 1. i članka 28. OKZRH, ali kako optuženik isto problematizira i osporava kao i vezu s međunarodnim propisima, optuženiku se skreće pozornost, da obilježja terećenog djela proizlaze iz odredbe članka 120. OKZRH-a, a ne iz međunarodnog ugovora, odnosno nekog drugog propisa, ali su Ženevska konvencija i Dopunski protokol doista našli odraz u toj normi, priznanjem međunarodnog humanitarnog prava od strane Republike Hrvatske, koje se inače primjenjuje prema civilnom stanovništvu za vrijeme oružanog sukoba, a što je upravo ovdje slučaj.

10. Državni odvjetnik u žalbi zbog odluke o kazni smatra da je optuženiku izrečena preblaga kazna, jer da nisu u dovoljnoj mjeri cijenjene otegotne okolnosti u vidu višestrukih ubojstava civilnih žrtvi, kao i to da je kao otegotno trebalo cijeniti da se radilo o nemoćnim civilima hrvatske nacionalnosti u odnosu na naoružane pripadnike postrojbe kojom je zapovijedao, predlažući da se optuženiku izrekne kazna zatvora u duljem trajanju, a sve radi ostvarivanja specijalne i generalne prevencije.

10.1. Optuženik u žalbi nije naznačio da se žali zbog odluke o kazni, pa je ovaj sud, sukladno odredbi članka 478. ZKP-a ispitao pobijanu presudu i u odnosu na odluku o kazni, sukladno njegovoj podnesenoj žalbi zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

11. Prilikom odmjeravanja kazne, prvostupanjski sud je utvrdio i pravilno ocijenio sve okolnosti koje utječu na odabir vrste i visine kazne. Tako je optuženiku olakotnim cijenjena činjenica da je neosuđivana osoba za kaznena djela, dok je otegotnom okolnosti cijenjena činjenica da je djelo počinio ne poduzimajući radnje koje je kao garant civilnih osoba bio dužan poduzimati i to prema civilima, u čijoj kući je on kao zapovjednik, zapovjedništvo i dio pripadnika njihove jedinice, bio smješten, stupanj povrijeđenosti zaštićenog dobra, jer su ubijena ukupno četiri civila i to otac i sin te

dvije starice koji pri tome, kao civili, ni na koji način nisu ugrožavali niti optuženika niti pripadnike jedinice kojom je zapovijedao.

11.1. Razmotrivši žalbene navode državnog odvjetnika, a ne umanjujući niti obezvrjeđujući značaj okolnosti počinjenja kriviČnog djela za koja je optuženik proglašen krivim, otegotne okolnosti koje apostrofira žalba državnog odvjetnika, koji se zalaže za to da se optuženik osudi na strožu kaznu zatvora, ovaj drugostupanjski sud smatra, da su to okolnosti koje čine obilježje terećenog i presuđenog djela.

11.2. U skladu s navedenim, Visoki kazneni sud Republike Hrvatske je ocijenio da je sud prvog stupnja pravilno i potpuno utvrdio sve one okolnosti koje su, s obzirom na značaj i količinu, pravilno vrednovane. Stoga, vodeći računa o općim pravilima izbora vrste i mjere kazne i o svrsi kažnjavanja, ovaj sud nalazi da je kazna zatvora u trajanju od sedam godina primjerena svim prethodno utvrđenim okolnostima te da će se istom moći izraziti društvena osuda zbog počinjenog djela te utjecati i na ostale da ne čine kaznena djela, kao i na svijest građana o pogibeljnosti činjenja kaznenih djela i o pravednosti kažnjavanja njihovih počinitelja, te će se takvom kaznom ostvariti zakonom predviđene svrhe kažnjavanja, prvenstveno zahtjevi specijalne i generalne prevencije, a počinitelju omogućiti ponovno uključivanje u društvo.

12. Stoga nije prihvaćena žalba državnog odvjetnika zbog odluke o kazni, koji je taj žalbeni osnov obrazlagao, kao niti žalba optuženika, po kojoj je odluka o kazni razmotrena na temelju članka 478. ZKP-a.

13. Iz svih navedenih razloga, na temelju članka 482. ZKP-a odlučeno je kao u izreci.

Zagreb, 28. listopada 2026.

Predsjednica vijeća:
Maja Štampar Stipić